

**MINISTERSTWO
TRANSPORTU, BUDOWNICTWA
I GOSPODARKI MORSKIEJ**

Warszawa, dnia 30 września 2013 r.

Departament
Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa

BP-4s-024-09a/2013
Nr 564

**Pani
Ewelina Milijanović
Geokrak Sp. z o.o.**

W odpowiedzi na Pani ponowne wystąpienie (pismo z dnia 09.04.2013 r.) dotyczące stanowiska Departamentu przedstawionego w piśmie z dnia 22 lutego 2013 r. wyjaśniającego przepisy rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 r. poz. 463), dalej „rozporządzenia”, w zakresie wskazania osób uprawnionych do ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych w szczególności, czy ustalania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych mogą dokonywać geolodzy posiadający kwalifikacje w zakresie geologii kategorii VI i VII, Departament Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, po przeprowadzeniu konsultacji z przedstawicielami Departamentu Geologii i Koncesji Geologicznych Ministerstwa Środowiska oraz organu doradczego Ministra Środowiska - Komisji Dokumentacji Geologiczno-Inżynierskich, a także po uzyskaniu stanowiska w przedmiotowym zakresie Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego oraz Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa, przedstawia, co następuje.

Na wstępie należy wskazać, że art. 34 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.) stanowi: „*projekt budowlany powinien zawierać, w zależności od potrzeb, wyniki badań geologiczno-inżynierskich oraz geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych*”. Zgodnie z przywołanym przepisem, nie zawsze zachodzi konieczność ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych. Natomiast w przypadku zaistnienia takiej potrzeby należy stosować przepisy rozporządzenia.

Rozporządzenie jest aktem prawnym niższej rangi niż ustawa i nie może być sprzeczne z ustawą. Dlatego też, rozporządzenie nie nakłada bezwzględnego obowiązku dołączania wyników badań geologiczno-inżynierskich oraz geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych do każdego projektu budowlanego. Oceny w tym zakresie dokonuje przede wszystkim projektant - osoba posiadająca odpowiednie uprawnienia budowlane i wykonująca samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, do obowiązków której należy w szczególności sporządzenie projektu budowlanego zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej oraz właściwy organ administracji architektoniczno-budowlanej, który przed wydaniem pozwolenia na budowę może uznać przedstawiony do zatwierdzenia projekt budowlany za niekompletny. Ocena ta powinna być

umotywowana przeznaczeniem i skalą projektowanego obiektu, w szczególności wysokim stopniem skomplikowania konstrukcji i jej współpracy z podłożem gruntowym, przy braku dostatecznych danych o strukturze gruntu i stosunkach wodnych. Na podstawie takich wyników badań projektant może podjąć decyzję co do konieczności dokonania ewentualnych zmian w projekcie, czy zastosowania dodatkowych rozwiązań.

Powyższe stanowisko zostało potwierdzone zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie sądowo-administracyjnym. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 15 września 2009 r. (sygnatura akt: VII SA/Wa 859/09) stwierdził: „*odnośnie zarzutu niesporządzenia ekspertyzy geotechnicznej, to zgodnie z treścią art 34. ust. 3 pkt 4 Prawa budowlanego projekt budowlany powinien zawierać wyniki badań geologiczno-inżynierskich oraz geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych w zależności od potrzeb. Oznacza to, że dokumentacja taka powinna być opracowana tylko wówczas, gdy uzna to za konieczne projektant konstrukcji obiektu budowlanego przy braku dostatecznych danych o strukturze gruntu i strumieniach wodnych. Co do zasady nie ma zaś potrzeby sporządzenia takiej ekspertyzy na działce gruntu, a w szczególności gdy działki sąsiednie są zabudowane obiektami podobnymi do tego, który ma powstać*”.

Odnosząc się natomiast do kwestii wskazania osób uprawnionych do ustalania geotechnicznych warunków posadowiania obiektów budowlanych przedstawiamy co następuje.

Przed wszystkim należy wskazać, że uprawnienia i obowiązki oraz kompetencje do pełnienia określonych funkcji określa ustawa. Dlatego też w art. 12 ust. 1 ustawy – Prawo budowlane zostały określone samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. Natomiast na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 16 ust. 1 ustawy - Prawo budowlane zostało wydane rozporządzenie Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. z 2006, Nr 83, poz. 578, z późn. zm.), które określa m.in. rodzaje i zakres przygotowania zawodowego do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Tym samym, omawiane rozporządzenie w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowiania obiektów budowlanych nie wskazuje, kto jest legitymowany do sporządzenia geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych.

Natomiast odnosząc się do pojęcia „geotechnika” należy wskazać, że oznacza ono badanie gruntu dla celów projektowania i wykonania obiektów budowlanych. W celu określenia nośności gruntów i sposobów fundamentowania oraz techniki i technologii realizacji inwestycji, osoby wykonujące badania geotechniczne powinny posiadać wiedzę i umiejętności obejmujące mechanikę gruntów, fundamentowanie, mechanikę budowli i gruntoznawstwo.

Uprawnienia do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w specjalności konstrukcyjno-budowlanej, w swoim zakresie obejmują m. in. specjalizacje w dziedzinie geotechniki, w tym wykonywanie badań podłoża gruntowego i realizację projektu geotechnicznego.

Określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2011 r. w sprawie kwalifikacji w zakresie geologii (Dz. U. Z 2011 r. Nr 275, poz. 1629) wymagania dla poszczególnych kategorii kwalifikacji do wykonywania, dozoru i kierowania pracami geologicznymi w zakresie kategorii VI i VII, określone w art. 50 ust. 2 ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze obok potrzeby odbycia określonej praktyki zawodowej, określają potrzebę posiadania *dyplomu ukończenia studiów wyższych na kierunku geologia lub górnictwo i geologia*. Wykonywanie badań geotechnicznych w wielu przypadkach wymaga posiadania specjalistycznej wiedzy dot. m.in. określenia do obliczeń częściowych

współczynników bezpieczeństwa, próbnych obciążeń i badań własności dynamicznych gruntu.

Ustalanie geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych mieści się w pojęciu prac geologicznych i nie podlega *Prawu geologicznemu i górniczemu* (dalej jako Pgg) tylko wówczas, gdy w ramach takiego ustalania nie będą wykonywane roboty geologiczne (art. 3 pkt 7). O ile zaś takie roboty (geologiczne) miałyby być wykonywane, konieczne byłoby sporządzenie i zatwierdzenie projektu robót geologicznych (art. 79 Pgg) oraz spełnienie dalszych wymagań tej ustawy.

Przepisy ustawy Pgg jednoznacznie rozstrzygają, w jakich sytuacjach wykonuje się roboty geologiczne. Z definicji roboty geologicznej zawartej w art. 6 ust. 1 pkt 11 powołanej ustawy wynika, że robotą tą jest wykonywanie w ramach prac geologicznych wszelkich czynności poniżej powierzchni terenu. Oznacza to, że robotą geologiczną są wymienione powyżej czynności, które służą celom określonym w definicji pracy geologicznej, zawartej w art. 6 ust. 1 pkt 8 tej ustawy. Celem takim jest m. in. określenie warunków geologiczno-inżynierskich. Jeżeli zatem projektowane czynności mają służyć temu celowi lub innym określonym w definicji pracy geologicznej, wówczas wymagają one sporządzenia projektu robót geologicznych i prowadzenia ich zgodnie z przepisami Pgg. Wyniki przeprowadzonych prac geologicznych wraz z ich interpretacją, określeniem stopnia osiągnięcia celu i z uzasadnieniem, należy wówczas przedstawić w odpowiedniej dokumentacji geologiczno-inżynierskiej. Wykonywanie, dozorowanie i kierowanie ww. pracami geologicznymi wymaga kwalifikacji zawodowych kategorii VI i VII.

Geolog posiadający kwalifikacje zawodowe kategorii VI lub VII sporządza projekty robót geologicznych i dokumentacje geologiczne dotyczące ustalania przydatności gruntów dla budownictwa lub określenia warunków geologiczno-inżynierskich na potrzeby posadawiania obiektów budowlanych, obejmujące:

- kategoria VI - określenie warunków geologiczno-inżynierskich na potrzeby: zagospodarowania przestrzennego, posadawiania obiektów budowlanych, w tym posadawiania obiektów budowlanych zakładów górniczych i budownictwa wodnego, bezzbiornikowego magazynowania substancji lub podziemnego składowania odpadów, a także składowania odpadów na powierzchni.
 - kategoria VII - określenie warunków geologiczno-inżynierskich na potrzeby: zagospodarowania przestrzennego, posadawiania obiektów budowlanych, z wyjątkiem posadawiania obiektów budowlanych zakładów górniczych oraz budownictwa wodnego.
- Zgodnie z rozporządzeniem geotechniczne warunki posadawiania obiektów budowlanych opracowuje się w formie:

- [1] opinii geotechnicznej,
- [2] dokumentacji badań podłoża gruntowego,
- [3] projektu geotechnicznego.

Odwołując się do wypracowanych dobrych praktyk, w procesie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych udział biorą trzy grupy zawodowe: projektant, geolog inżynierski, inżynier geotechnik. Wszystkie te grupy zawodowe posiadają swoje uprawnienia. Udział wymienionych grup zawodowych w procesie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania jest różny i zależy od specyfiki inwestycji i kompetencji osób biorących udział w tym procesie.

Zakres badań geotechnicznych dla pierwszej, drugiej i trzeciej kategorii geotechnicznej określony w § 6 rozporządzenia wskazuje, że badania geotechniczne mogą

wykonywać np. geolodzy inżynierscy posiadający kwalifikacje geologiczne kategorii VI lub VII, w szczególności w opinii geotechnicznej [1] należy określić kategorię geotechniczną obiektu z uwzględnieniem stopnia skomplikowania warunków gruntowych. Zatem udział geologów inżynierskich w ocenie stopnia skomplikowania warunków gruntowych wydaje się być wskazany.

Zgodnie z § 9 rozporządzenia dokumentacja badań podłoża gruntowego [2] zawiera opis metodyki polowych i laboratoryjnych badań gruntów, ich wyniki i interpretację, model geologiczny oraz zestawienie wyprowadzonych wartości danych geotechnicznych dla każdej warstwy, zatem w warunkach polskich zawartość dokumentacji badań podłoża gruntowego [2] - według rozporządzenia odpowiada po części badaniom wykonywanym na potrzeby dokumentacji geologiczno-inżynierskiej według Pgg.

Należy stwierdzić, że geotechniczne warunki posadowienia, które są opracowywane dla potrzeb wykonania projektu budowlanego i stanowią element bezpieczeństwa, realizacji i użytkowania obiektów budowlanych, powinny być sporządzane przez osoby legitymujące się odpowiednimi uprawnieniami budowlanymi oraz umiejętnościami potwierdzonymi praktyką zawodową. Osoby te pełniąc samodzielną funkcję techniczną w budownictwie posiadają odpowiednie ubezpieczenie oraz są poddane rygorom ustawy Prawo budowlane.

Należy także podkreślić, że zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy – Prawo budowlane, projektant, a także sprawdzający do projektu budowlanego dołącza oświadczenie o sporządzeniu projektu budowlanego, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej. Tym samym projektant bierze pełną odpowiedzialność za treść rozwiązań przyjętych w projekcie budowlanym, w tym także dotyczących geotechnicznych warunków posadowienia obiektu budowlanego i podlega odpowiedzialności zawodowej w budownictwie, w zakresie określonym w art. 95 ustawy - Prawo budowlane.

Zgodnie z § 4 ust. 4 rozporządzenia, kategorię geotechniczną całego obiektu budowlanego lub jego poszczególnych części określa projektant obiektu budowlanego na podstawie badań geotechnicznych gruntu, których zakres uzgadnia z wykonawcą specjalistycznych robót geotechnicznych, a także zgodnie z § 11 ust. 4 rozporządzenia, informację tą jest zobowiązany zamieścić w treści projektu architektoniczno-budowlanego.

Podsumowując zatem, należy stwierdzić, że rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych nie wskazuje osób uprawnionych do ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych. Geolodzy inżynierscy posiadają wiedzę i doświadczenie niezbędne m.in. do sporządzania opinii geotechnicznej [1] i dokumentacji badań podłoża gruntowego [2]. Tym bardziej należy uznać, że geolodzy inżynierscy posiadający kwalifikacje geologiczne w zakresie kategorii VI i VII są odpowiednio przygotowani do ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych, o których mowa w omawianym rozporządzeniu.

Tomasz Żuchowski